

El projecte de transformació dels patis de les escoles de Barcelona genera espais més diversos i equitatius i té un impacte positiu en el benestar de l'alumnat

- *L'ASPB ha avaluat, amb perspectiva de gènere, l'impacte del projecte "Transformem els patis", en escoles d'educació primària públiques de la ciutat.*
- *Els nous espais i estructures afavoreixen més diversitat en el joc, disminueix l'hegemonia del futbol i apareixen més opcions de joc actiu i d'activitats tranquil·les.*
- *S'observa un ús més equitatiu del pati, les noies recuperen espais i augmenta el joc mixt.*
- *Els infants manifesten que se senten millor, més còmodes i més contents després de les transformacions, especialment les nenes.*

L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) ha avaluat l'impacte de la transformació dels patis d'escoles d'educació primària públiques fetes en el marc del programa de l'Ajuntament de Barcelona "Transformem els patis". Els resultats mostren que les intervencions han generat patis més diversos que permeten donar cabuda a diferents tipus d'activitats, alhora que afavoreixen un ús més igualitari de l'espai entre nenes i nens. Destaca també l'impacte positiu en el benestar de l'alumnat, es redueixen els conflictes i augmenta la comoditat. En general, tant l'alumnat com el professorat valoren positivament els canvis.

"Transformem els patis" és un programa impulsat per l'Ajuntament de Barcelona, a través de la Direcció d'Educació i es treballa amb una governança compartida per diferents àrees i districtes de l'Ajuntament, el Consorci d'educació de Barcelona i amb la col·laboració de l'Institut d'infància i Adolescència de Barcelona. El programa municipal pretén millorar l'espai d'esbarjo i de joc perquè esdevingui més naturalitzat, fomentar les dinàmiques i relacions igualitàries que es produeixen en aquest entorn a partir de la diversificació del joc, i promoure els usos comunitaris com a equipament de barri. La transformació es fa mitjançant un procés de cocreació en què participa activament tota la comunitat educativa juntament amb altres entitats que realitzen activitats al pati de l'escola fora de l'horari lectiu.

Per avaluar els efectes del programa en termes d'ús del pati i del benestar de la comunitat educativa, l'ASPB ha fet un estudi amb mètodes quantitius i qualitius. Així doncs, es van recollir dades abans i després de les transformacions dels patis a set escoles d'educació primària que hi van participar durant el curs 2021-2022. Es va seleccionar una escola com a màxim per districte i es va tenir en compte l'equilibri en la representació de barris de diferent situació socioeconòmica. La recollida de dades es va dur a terme mitjançant observacions, entrevistes breus a l'alumnat i grups de discussió amb professorat i alumnat fetes entre el maig del 2022 i el juny del 2023. L'anàlisi i la

interpretació de les dades s'ha realitzat conjuntament amb l'Institut d'Infància i Adolescència de Barcelona i la Direcció de Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona.

Canvis en l'ús de l'espai i millora del benestar

Amb relació a l'ús de l'espai, entre les conclusions principals, destaca que les transformacions han permès més diversificació del joc i un ús més equitatiu dels patis. Es perd l'hegemonia del futbol per part dels nens, augmenta el joc mixt i les nenes recuperen espais no perifèrics. A més, s'ha guanyat qualitat d'espais que permeten repòs i altra mena d'activitats d'esbarjo i educatives. Algunes estructures, com les taules de pícnic, les àgores o els porxos han generat un nou espai d'aprenentatge per fer reunions o classes i per fer activitats obertes a les famílies. D'altra banda, la naturalització permet apropar-se a la natura i treballar la cura pel medi ambient, tant durant el temps lliure com també com a projecte d'escola.

La diversificació dels espais i del tipus de joc també ha comportat un augment del benestar dels infants. Els infants manifesten que se senten millor, més còmodes i més contents després de les transformacions, especialment les nenes. A més, s'observa una reducció dels conflictes.

Satisfacció de la comunitat educativa

Pel que fa a la valoració del projecte, en general, tant l'alumnat com el professorat valoren positivament les transformacions que s'han dut a terme. Els infants afirmen que les transformacions han estat positives i els agrada el pati tal com ha quedat. D'altra banda, el professorat considera que és un espai nou agradable, divers i que convida a gaudir més les estones d'esbarjo que abans. Els espais més valorats són l'àgora i les grades, el sorral i la pista.

Tanmateix, la comunitat educativa fa també propostes de millora com incloure elements i estructures pels infants més grans, millorar la distribució dels elements de joc en els patis més petits, incorporar més elements d'ombra i millorar el manteniment de la vegetació i la canalització d'aigua pel reg, així com millorar alguns elements per reduir el risc de caigudes (fonts, jardineres i sorral).

"Transformem els patis" es va iniciar durant el curs 2020-2021 i, fins avui, un total de 70 escoles ja han fet els processos de transformació. Fins l'any 2027, inicialment està previst que s'afegiran 9 centres educatius més.

Pla Clima

El programa Transformem els patis també forma part de les actuacions del Pla Clima, pel que fa a la descarbonització i el confort de les escoles. Adaptar les escoles a la calor, tant

els patis com els edificis, són una prioritat del Pla per protegir la salut de la ciutadania. En aquest sentit la transformació dels patis escolars comporten també solucions de naturalització, és a dir, més verd i d'ombratge per a major confort tèrmic dels infants. Aquestes actuacions permeten incorporar els patis de les escoles a la xarxa de refugis climàtics. En aquest sentit, en un estudi anterior l'ASPB va avaluar també aquestes mesures en termes de confort tèrmic i salut. Barcelona, XX d'XXXX de 2024

Més informació: (Enllaç a l'informe)